

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MACIEJA SZPUNARJA,
predstavljeni 12. julija 2018¹

Zadeva C-238/17

**UAB „Renerga“
proti
„Energijos skirstymo operatorius“ AB
„Lietuvos energijos gamyba“ AB
ob udeležbi
„BALTPPOOL“ UAB,
Lietuvos Respublikos Vyriausybė,
Achema AB,
Achemos Grupė UAB**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Vilniaus miesto apylinkės teismas (okrožno sodišče v mestu Vilna, Litva))

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe – Notranji trg z električno energijo – Direktiva 2009/72/ES – Člen 3(2) – Obveznosti javnih storitev – Člen 3(6) – Finančno nadomestilo – Člen 3(15) – Obveznost držav članic, da obvestijo Komisijo o vseh ukrepih, sprejetih za izpolnjevanje obveznosti univerzalnih storitev in javnih storitev – Člen 36, točka (f) – Regulativni organ“

1. Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Vilniaus miesto apylinkės teismas (okrožno sodišče v mestu Vilna, Litva), izvira iz spora med proizvajalcem energije in dvema kupcema v zvezi z nadomestilom za javne storitve, ki naj bi ga slednja prepozno plačala prvemu.

2. Sodišču predlagam, da naj odgovori, da so vprašanja predložitvenega sodišča nedopustna, saj ne gre za obveznost javnih storitev v smislu Direktive 2009/72/ES.² Obravnavana zadeva enostavno ne spada v okvir Direktive 2009/72.

Pravni okvir

Pravo Unije

3. V uvodnih izjavah 46 in 50 Direktive 2009/72 je navedeno:

„(46) Spoštovanje obveznosti javnih storitev je osnovna zahteva te direktive in pomembno je, da ta direktiva določa skupne minimalne standarde, ki jih spoštujejo vse države članice, pri čemer so upoštevani cilji glede varstva potrošnikov, zanesljivosti oskrbe, varstva okolja in enakovrednih

¹ Jezik izvirnika: angleščina.

² Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES (UL 2009, L 211, str. 55).

ravni konkurenčnosti v vseh državah članicah. Pomembno je, da je mogoče obveznost javnih storitev razlagati na nacionalni osnovi ob upoštevanju nacionalnih okoliščin in v skladu z zakonodajo Skupnosti.

[...]

(50) Zahteve glede javnih storitev, vključno z univerzalnimi storitvami, in skupne minimalne standarde, ki izhajajo iz njih, je treba nadalje okrepiti ter tako zagotoviti, da konkurenca in pravične cene koristijo vsem potrošnikom, zlasti ranljivim. Zahteve glede javnih storitev bi bilo treba opredeliti na nacionalni ravni, pri čemer se upoštevajo nacionalne okoliščine; države članice bi morale spoštovati zakonodajo Skupnosti. [...]"

4. Člen 3(2), (6) in (15) Direktive 2009/72 določa:

„2. Ob popolnem upoštevanju ustreznih določb Pogodbe, zlasti člena 86 Pogodbe, lahko države članice v splošnem gospodarskem interesu naložijo podjetjem, ki delujejo v elektroenergetskem sektorju, obveznosti javnih storitev, ki se lahko nanašajo na zanesljivost, vključno z zanesljivostjo oskrbe, na rednost, kakovost in ceno oskrbe in na varovanje okolja, ki vključuje učinkovito rabo energije, energije iz obnovljivih virov in varstvo podnebja. Take obveznosti so jasno določene, pregledne, nediskriminatorne in preverljive ter elektroenergetskim podjetjem v Skupnosti zagotavljajo enak dostop do nacionalnih potrošnikov. V zvezi z zanesljivostjo oskrbe, učinkovito rabo energije/uravnavanjem povpraševanja in za uresničitev okoljskih ciljev ter ciljev v zvezi z energijo iz obnovljivih virov, navedenih v tem odstavku, lahko države članice uvedejo dolgoročno načrtovanje in pri tem upoštevajo možnost želje tretjih strani za dostop do sistema.

[...]

6. Finančna nadomestila, druge oblike odškodnine ali izključne pravice, ki [če] jih država članica dodeli za izpolnjevanje obveznosti iz odstavkov 2 in 3, se zagotovijo na nediskriminatoren in pregleden način.

[...]

15. Države članice pri izvajanju te direktive obveščajo Komisijo o vseh ukrepih, ki jih sprejmejo za izpolnitev univerzalnih storitev in obveznosti javnih storitev, vključno z varstvom potrošnikov in okolja, ter o njihovem možnem vplivu na nacionalno in mednarodno konkurenco, ne glede na to, ali je zaradi takšnih ukrepov potrebno odstopanje od te direktive ali ne. Komisijo nato vsaki dve leti obveščajo o kakršnih koli spremembah takšnih ukrepov, ne glede na to, ali je zaradi tega potrebno odstopanje od te direktive ali ne.“

5. Člen 36(f) Direktive 2009/72 določa:

„Pri opravljanju regulativnih nalog, določenih v tej direktivi, regulativni organ v okviru svojih nalog in pooblastil, opredeljenih v členu 37, ter po potrebi v tesnem posvetovanju z drugimi ustreznimi nacionalnimi organi, tudi z organi, pristojnimi za konkurenco, in brez poseganja v njihove pristojnosti sprejme vse razumne ukrepe za doseganje naslednjih ciljev:

[...]

zagotavljanje ustreznih spodbud za operaterje sistemov in uporabnike sistemov, kratkoročno in dolgoročno, da bi povečali učinkovitost omrežij in spodbudili povezovanje trgov“.

Litovsko pravo

6. Direktiva 2009/72 je bila v litovsko pravo prenesena z Energetikos įstatymas (zakon o energiji), Elektros energetikos įstatymas (zakon o električni energiji) in Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas (zakon o energiji iz obnovljivih virov).

7. Litovska vlada je na podlagi določb zakona o električni energiji 18. julija 2012 sprejela Vyriausybės nutarimas Nr. 916 Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo (uredba vlade št. 916 o odobritvi postopka za zagotavljanje javnih storitev v elektroenergetskem sektorju). V skladu s točko 3 te uredbe je „nadomestilo za javne storitve“ urejeno v skladu z Vyriausybės nutarimas Nr. 1157 Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo (uredba vlade št. 1157 z dne 19. septembra 2012 o odobritvi postopka za upravljanje denarnih sredstev za javne storitve v elektroenergetskem sektorju).

8. Na podlagi točke 18.1 uredbe št. 916³ je mogoče nadomestilo, ki se plača operaterjem za javne storitve, naštete v uredbi št. 1157, pod pogoji iz te uredbe začasno zadržati, če izvajalec javne storitve ali z njim povezane osebe v celoti ali delno ne plačajo dolgovanega nadomestila za javne storitve za dejansko porabljeno električno energijo⁴ v skladu s točko 16 uredbe št. 1157.

9. Z uredbo št. 1157 so opredeljene „povezane osebe“ (točka 3.5).⁵ V njeni točki 26.1 je določeno, da morajo operater distribucijskega sistema, podjetje, ki opravi nakup, in upravitelj zadržati plačilo denarnih sredstev izvajalcem javnih storitev, če ti in/ali povezane osebe v celoti ali delno ne plačajo denarnih sredstev za javne storitve za dejansko porabljeno električno energijo. V isti določbi je določeno, kdaj je mogoče ponovno začeti plačevati nadomestilo za javne storitve. V točki 26.2 uredbe št. 1157 je določeno, da če se izvajalec javnih storitev umakne iz skupine povezanih oseb, v kateri vsaj ena oseba v celoti ali delno ni plačala denarnih sredstev za javne storitve, mu je treba neporavnana denarna sredstva za javne storitve plačati le, če so predhodno povezane osebe plačale vsa dolgovana denarna sredstva za javne storitve za električno energijo, porabljeno do umika te osebe iz skupine povezanih oseb.

Dejansko stanje, postopek in vprašanja za predhodno odločanje

10. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari, Renerga UAB (v nadaljevanju: Renerga), upravlja pet elektrarn, v katerih proizvaja električno energijo iz obnovljivih energetskega virov. Družba Renerga dovaja proizvedeno električno energijo v elektroenergetsko omrežje.

11. Skupaj z družbo Achema in drugimi družbami je družba Renerga del skupine Achemos Grupė UAB (v nadaljevanju: skupina Achema).

12. Na podlagi pogodb z dne 7. januarja in 19. junija 2013 med družbo Renerga in toženima strankama (Energijos skirstymo operatorius AB in Lietuvos energijos gamyba AB) se je družba Renerga zavezala, da bo toženima strankama prodala vso električno energijo, ki jo bo proizvedla in dovedla v omrežje, ti pa sta se zavezali, da bosta vso to energijo kupili in plačali. Na podlagi teh pogodb je cena, ki jo morata toženi stranki plačati družbi Renerga za to električno energijo, sestavljena iz tržne cene električne energije in nadomestila za javne storitve, ki ustreza razliki med (i) fiksno ceno za električno energijo, ki jo proizvaja družba Renerga pod pogoji iz uredb, in (ii) tržno ceno.

3 Točka 18.1 je bila v uredbo št. 916 vstavljena s spremembo z uredbo vlade št. 76 z dne 25. januarja 2016.

4 V predlogu za sprejetje predhodne odločbe niso vsebovane druge podrobnosti o naravi ali vrsti tega nadomestila za javne storitve glede na dejansko porabo.

5 Spremenjena je bila z uredbo vlade št. 77 z dne 27. januarja 2016.

13. Upraviteljica nadomestila za javne storitve, družba BALTPOOL, je z obvestilom št. 16-SD-108 z dne 25. februarja 2016 obvestila toženi stranki, da je treba v skladu z uredbama št. 916 in 1157 plačilo nadomestila za javne storitve družbi Renerga v celoti zadržati, dokler družba Achema ali druge z njo povezane osebe ne plačajo nadomestila za javne storitve za dejansko porabljeno električno energijo. Po navedbah družbe BALTPOOL družba Achema ni v celoti izpolnila svoje obveznosti plačila nadomestila za javne storitve za dejansko porabljeno električno energijo. Ker je imela kapital v družbi Achema in nadzorni delež v družbi Renerga skupina Achema, se je štelo, da sta družbi Achema in Renerga povezani osebi.

14. Ena od toženih strank, družba Energijos skirstymo operatorius AB, je 26. februarja 2016 obvestila družbo Renerga, da je plačilo nadomestila za javne storitve, ki ji ga dolguje, zadržano. Druga tožena stranka, Lietuvos energijos gamyba AB, je družbi Renerga 8. marca 2016 poslala podobno obvestilo, v katerem je navedla, da je plačilo nadomestila za javne storitve, ki ji ga dolguje, zadržano za nedoločen čas in da bo prodana električna energija plačana le po tržni ceni.

15. Družba BALTPOOL je družbi Renerga z obvestilom št. 16-SD-135 z dne 10. marca 2016 potrdila, da je plačilo nadomestila za javne storitve zadržano, in pojasnila, da je bil 31. januarja 2016 družbi Achema poslan račun za skupni znesek 629.794,15 EUR z vključenim DDV, z zapadlostjo 24. februarja 2016. Ker družba Achema 25. februarja 2016 ni plačala tega računa, je bilo treba zadržati plačilo nadomestila za javne storitve družbi Achema in vsem osebam, za katere se je štelo, da so povezane s tem podjetjem.

16. Ker toženi stranki nista izpolnili svoje obveznosti, da družbi Renerga plačata celotno dolgovano ceno za električno energijo, ki jo kupujeta, namreč dela za nadomestilo za javne storitve, katerega plačilo je v pogodbah dogovorjeno kot del cene za električno energijo, sta toženi stranki do družbe Renerga ustvarili dolg v znesku 1.248.199,81 EUR za neplačano nadomestilo za javne storitve.

17. Ta dolg je bil družbi Renerga plačan 21. aprila 2016, na datum, ko je družba BALTPOOL sprejela obvestili št. 16-SD-188 in 16-SD-189, naslovljeni na toženi stranki, glede plačila zadržanega nadomestila za javne storitve.

18. Družba Renerga je 12. decembra 2016 vložila tožbo pred Vilniaus miesto apylinkės teismas (okrožno sodišče v mestu Vilna), s katero je zahtevala, naj se toženima strankama naloži plačilo odškodnine 9.172,84 EUR oziroma 572,82 EUR, to je zamudnih obresti zaradi prepoznega plačila nadomestila za javne storitve na podlagi pogodb o nakupu in prodaji električne energije, sklenjenih 7. januarja in 19. junija 2013. Poleg tega družba Renerga zahteva, naj se obema toženima strankama naloži plačilo obresti po letni obrestni meri 8,05 %.

19. Ker je Vilniaus miesto apylinkės teismas (okrožno sodišče v mestu Vilna) menilo, da je v sporu potrebno pojasnilo o več določbah Direktive 2009/72, je s sodbo z dne 11. aprila 2017, ki je prispela na Sodišče 9. maja 2017, prekinilo postopek in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba cilj ‚zagotavljanj[a] ustreznih spodbud za operaterje sistemov in uporabnike sistemov, kratkoročno in dolgoročno, da bi povečali učinkovitost omrežij in spodbudili povezovanje trgov,‘ določen v členu 36, točka (f), Direktive 2009/72 za regulativni organ, ki opravlja regulativne naloge, opredeljene v Direktivi 2009/72, razumeti in razlagati tako, da prepoveduje nezagotavljanje spodbud (neplačilo nadomestila za javne storitve) ali njihovo omejevanje?

2. Ker člen 3(2) Direktive 2009/72 določa, da morajo biti obveznosti nadomestila javnih storitev jasno določene, pregledne, nediskriminatorne in preverljive, člen 3(6) Direktive 2009/72 pa določa, da je treba finančna nadomestila za izvajalce javnih storitev določiti na nediskriminatoren in pregleden način, je treba ugotoviti:
 - 2.1 ali je treba določbe člena 3(2) in (6) Direktive 2009/72 razlagati tako, da je z njimi prepovedano omejevanje zagotavljanja spodbud izvajalcem javnih storitev, če ti ustrezno izpolnjujejo prevzete obveznosti, povezane z zagotavljanjem javnih storitev;
 - 2.2 ali je treba obveznost, določeno v nacionalnem pravu – da se zadrži plačilo finančnega nadomestila, ki ga prejmejo izvajalci javnih storitev ne glede na dejavnosti, v okviru katerih izvajalec zagotavlja javne storitve, in izpolnjevanje njegovih prevzetih obveznosti, temveč je razlog za omejevanje (zadržanje) plačila nadomestila za javne storitve povezan s tem, in odvisen od tega, kako uspešno oseba, ki je povezana z izvajalcem javnih storitev (in pri kateri ima nadzorni delež isto podjetje kot tisto, ki ima nadzorni delež pri izvajalcu javnih storitev), opravlja dejavnosti in izpolnjuje obveznosti, in sicer pri obračunu denarnih sredstev za javne storitve za to podjetje glede na porabo – šteti za diskriminatorno, nejasno in omejujočo za pošteno konkurenco za namene določb člena 3(2) in (6) Direktive 2009/72;
 - 2.3 ali je treba obveznost, določeno v nacionalnem pravu – da se zadrži plačilo finančnega nadomestila, ki ga prejmejo izvajalci javnih storitev, čeprav morajo še naprej v celoti izpolnjevati svoje obveznosti javnih storitev in s tem povezane pogodbene obveznosti do podjetij, ki kupujejo električno energijo – šteti za diskriminatorno, nejasno in omejujočo za pošteno konkurenco za namene določb člena 3(2) in (6) Direktive 2009/72.
 3. Ali je v skladu s členom 3(15) Direktive 2009/72, ki določa, da morajo države članice Evropsko komisijo vsaki dve leti obveščati o kakršnih koli spremembah ukrepov, sprejetih za izpolnjevanje obveznosti univerzalne storitve in javne storitve, država članica, ki je v nacionalnih zakonodajnih ukrepih določila podlago, pravila in mehanizem za omejevanje nadomestila, ki ga je treba plačati izvajalcem javnih storitev, dolžna Evropsko komisijo obvestiti o takšni novi zakonodaji?
 4. Ali je to, da država članica v nacionalnem pravu določi podlago, pravila in mehanizem za omejevanje nadomestila, ki ga je treba plačati izvajalcem javnih storitev, v nasprotju s cilji izvajanja Direktive 2009/72 in splošnimi načeli prava Evropske unije (pravna varnost, legitimna pričakovanja, sorazmernost, preglednost in prepoved diskriminacije)?“
20. Sodišče je 28. februarja 2018 predložitvenemu sodišču na podlagi člena 101 Poslovnika poslalo zahtevo za predložitev podrobnejših podatkov, na katero je predložitveno sodišče odgovorilo 26. marca 2018.
21. Pisna stališča so vložile stranke v postopku v glavni stvari, skupina Achema, družba BALTPOOL, litovska vlada in Evropska komisija. Z izjemo toženih strank iz postopka v glavni stvari so se vse udeležile obravnave 3. maja 2018.

Presoja

Dopustnost

Predmet

22. Predložitveno sodišče želi v bistvu ugotoviti, ali različne določbe Direktive 2009/72 in splošna načela prava Unije nasprotujejo temu, da se uporabijo nacionalna pravila, ki določajo, da je mogoče proizvajalcem energije zadržati plačilo nadomestila za javne storitve, namenjenega za spodbujanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih energetskih virov, dokler s temi proizvajalci povezane osebe ne plačajo nadomestila za javne storitve, ki ga dolgujejo za dejansko porabljeno električno energijo.

23. Sporna zadeva izhaja iz spora, v katerem je s pogodbama med proizvajalcem električne energije, družbo Renerga, in dvema družbama, Energijos skirstymo operatorius in Lietuvos energijos gamyba, določeno, da prva slednjima *proda* vso električno energijo (proizvedeno iz obnovljivih energetskih virov), ki jo proizvede. Družbi, ki kupujeta, pa sta za kupljeno električno energijo dolžni plačati. Vendar družba Renerga s pogodbama ni zavezana, da električno energijo dejansko *proizvede*. Pojasnila predložitvenega sodišča razumem v tem smislu, da sta pogodbi pravni razmerji, za kateri velja civilno pravo.

24. Za sporno zadevo je bistven način izračuna cene električne energije, ki jo kupujeta podjetji: tržni ceni električne energije se doda tako imenovano nadomestilo za javne storitve. To nadomestilo za javne storitve, vključno z načinom njegovega upravljanja, je določeno zlasti z uredbama št. 916 in 1157.

25. Postopek, ki poteka pred predložitvenim sodiščem, se nanaša na odškodninsko tožbo zaradi *prepoznega plačila* nadomestila za javne storitve. Ta vprašanja se torej nanašajo zgolj na *pravila o načinu plačila takega nadomestila*, in ne na (osnovno) pravico dobavitelja do nadomestila za javne storitve, kaj šele na morebitno opredelitev takega nadomestila kot nezakonite državne pomoči.

26. Vendar se z vprašanji predpostavlja, da je država članica (Republika Litva) družbi Renerga dejansko naložila obveznosti javnih storitev.

27. Sam mislim, da ni tako, zaradi česar menim, da vprašanja, ki jih je postavilo predložitveno sodišče, niso dopustna. Ne obstaja akt države članice, s katerim bi bila naložena obveznost javnih storitev.

Člen 3(2) Direktive 2009/72

28. V skladu s členom 3(2) Direktive 2009/72 lahko države članice ob popolnem upoštevanju ustreznih določb Pogodbe, zlasti člena 106 PDEU, v splošnem gospodarskem interesu naložijo podjetjem, ki delujejo v elektroenergetskem sektorju, obveznosti javnih storitev, ki se lahko nanašajo na zanesljivost, vključno z zanesljivostjo oskrbe, na rednost, kakovost in ceno oskrbe in na varovanje okolja, ki vključuje učinkovito rabo energije, energije iz obnovljivih virov in varstvo podnebja. Člen 106(2) PDEU pa določa, da podjetja, „pooblaščená“ za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena ravnajo po pravilih iz Pogodb, zlasti po pravilih o konkurenci, kolikor uporaba takšnih pravil pravno ali dejansko ne ovira izvajanja posebnih nalog, ki so jim dodeljene.

29. Obema določbama je skupno, da so *države članice* tiste, ki v splošnem gospodarskem interesu naložijo obveznosti javnih storitev (člen 3(2) Direktive 2009/72) ali podjetja pooblastijo za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (člen 106(2) PDEU).

30. Z nobenim od litovskih regulatornih aktov, navedenih v pravnem okviru v teh sklepnih predlogih, ni družbi Renerga naložena obveznost javnih storitev.

31. Zlasti sta uredbi št. 916 in 1157 omejeni na urejanje postopka za zagotavljanje javnih storitev v elektroenergetskem sektorju in na odobritev postopka za upravljanje denarnih sredstev za javne storitve v elektroenergetskem sektorju. Z določbami teh uredb niso določene obveznosti za proizvajalce električne energije, ki uporabljajo obnovljive energetske vire. Nikjer ni določeno, da ima družba, kakršna je družba Renerga, obveznost proizvodnje ali prenašanja take električne energije.

32. Akt države članice torej ne obstaja.

33. Taka obveznost ni naložena niti s pogodbama med strankami iz postopka v glavni stvari.

34. Ne glede na vprašanje, ali lahko *pogodba* zasebnega prava sploh vsebuje obveznost javnih storitev, ki jo nalaga država članica, v pogodbi ne najdem *obveznosti* javne storitve. Pogodbi, ki sta bili sklenjeni prostovoljno in očitno brez intervencije javnih organov, zgolj določata, da se družba Renerga zavezuje toženima strankama prodati, ti pa se od nje zavezujeta kupiti električno energijo (ki je energija iz obnovljivih virov), ki jo proizvaja v svojih elektrarnah in dovaja v omrežje. Zdi se, da je družba Renerga zgolj izvajala svojo pogodbeno svobodo in tako prevzela obveznost⁶ na prostovoljni podlagi. Menim, da takega ravnanja ni mogoče razlagati kot obveznost v smislu člena 3(2) Direktive 2009/72.

35. Zato Republika Litva ni mogla naložiti obveznosti javnih storitev v smislu člena 3(2) Direktive 2009/72.

36. Zanimivo je, da je to tudi mnenje predložitvenega sodišča, saj to sodišče – čeprav navaja, da se družba Renerga na podlagi točk 7.1 in 8.1 uredbe št. 916 šteje za izvajalca javnih storitev⁷ – samo meni, kot izhaja iz njegovega odgovora na zahtevo Sodišča za pojasnitev, da družbi Renerga ni bila naložena obveznost javnih storitev *na podlagi člena 3 Direktive 2009/72*.

37. Da bo slika popolna, je treba poudariti, da za ta predlog za sprejetje predhodne odločbe ni pomembno, da je – kot to navaja predložitveno sodišče – družba Renerga pravilno izpolnjevala svoje obveznosti iz pogodb, torej da je električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih energetskih virov, dovajala v omrežje toženih strank, ti pa nista izpolnili nasprotnih obveznosti, da ji v skladu s tem plačata celotno nabavno ceno električne energije, vključno z nadomestilom za javne storitve.

38. Na vprašanji, v kolikšni meri pogodbene stranke niso izpolnile svojih obveznosti iz teh pogodb in ali se v tem okviru lahko sklicujejo na uredbi št. 916 in 1157, morajo odgovoriti nacionalna sodišča. Kot je bilo pojasnjeno, Direktive 2009/72 v obravnavani zadevi ni mogoče uporabiti.

39. Dobro se zavedam, da če se vprašanja, ki jih predloži nacionalno sodišče, nanašajo na razlago določbe prava Unije, je Sodišče o tem načeloma dolžno odločiti.⁸ Vendar z obravnavano zadevo po mojem mnenju Sodišču ni omogočeno, da bi koristno odgovorilo na postavljena vprašanja, saj je očitno, da zahtevana razlaga različnih določb Direktive 2009/72 nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora v postopku v glavni stvari.⁹

6 Da bo prodala, ne pa, da bo proizvedla.

7 Ne da bi bilo pojasnjeno, kot sem navedel zgoraj v teh sklepnih predlogih, v čem naj bi bila javna storitev.

8 Glej sodbi z dne 17. julija 1997, Leur-Bloem (C-28/95, EU:C:1997:369, točka 25), in z dne 2. marca 2017, Pérez Retamero (C-97/16, EU:C:2017:158, točka 21).

9 Za primerljive položaje glej sodbi z dne 7. julija 2011, Agafitei in drugi (C-310/10, EU:C:2011:467, točka 27), in z dne 2. marca 2017, Pérez Retamero (C-97/16, EU:C:2017:158, točka 22).

Posledica

40. Vsi ti premisleki so me navedli k prepričanju, da ta predlog za sprejetje predhodne odločbe ni dopusten.

Vsebina (na hipotetični podlagi)

41. Preostanek moje presoje sledi za primer, da se Sodišče ne bi strinjalo z mojo dosedanjo analizo in bi se namesto tega odločilo, da bo odgovorilo na vprašanja predložitvenega sodišča.

Prvo vprašanje

42. Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem v bistvu ugotoviti, ali je treba člen 36, točka (f), Direktive 2009/72 razlagati tako, da je z njim regulativnemu organu prepovedano, da ne zagotovi spodbud, vključno z nadomestilom za obveznosti javnih storitev, ali da take spodbude omeji.

43. Člen 36 Direktive 2009/72 določa splošne cilje regulativnega organa. V njem je določeno, da mora pri opravljanju regulativnih nalog iz te direktive regulativni organ sprejeti vse razumne ukrepe za doseganje številnih ciljev,¹⁰ pri čemer je eden od teh ciljev zagotavljanje ustreznih spodbud za operaterje sistemov in uporabnike sistemov, kratkoročno in dolgoročno, da bi povečali učinkovitost omrežij in spodbudili povezovanje trgov (točka (f) člena 36).

44. Ne razumem, v kakšnem obsegu je razlaga te določbe upoštevana za spor v postopku v glavni stvari.

45. Cilj tega postopka niso ukrepi regulativnih organov.¹¹ Poleg tega predložitveno sodišče nikjer ne pojasnjuje, kako je začasno zadržanje nadomestila proizvajalcem električne energije iz obnovljivih virov povezano s spodbudo, katere cilj je povečanje učinkovitosti omrežij.

46. Zato na prvo vprašanje predlagam odgovor, da člen 36, točka (f), Direktive 2009/72 ne nasprotuje uporabi nacionalnih pravil, ki določajo, da je mogoče proizvajalcem energije zadržati plačilo nadomestila, namenjenega za spodbujanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih energetskega virov, dokler s proizvajalcem povezane osebe ne plačajo nadomestila javne storitve za dejansko porabo električne energije.

Drugo vprašanje

47. Predložitveno sodišče bi z drugim vprašanjem rado ugotovilo, ali člen 3(2) in (6) Direktive 2009/72 nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki omogoča – iz razlogov, ki niso neposredno povezani z dejavnostjo proizvajalcev električne energije iz obnovljivih energetskega virov, ampak jih je mogoče pripisati ravnanju oseb, povezanih s proizvajalcem – zadržanje plačila nadomestila za javne storitve proizvajalcem, čeprav izpolnijo vse pogodbene obveznosti do družb, ki od njih kupujejo električno energijo. Dalje, predložitveno sodišče želi pojasniti o tem, ali je način plačila nadomestila, ki omogoča zadržanje plačila takega nadomestila, diskriminatoren, nejasen ali omejujoč za konkurenco.

¹⁰ V okviru svojih nalog in pooblastil iz člena 37 ter po potrebi v tesnem posvetovanju z drugimi ustreznimi nacionalnimi organi, tudi z organi, pristojnimi za konkurenco, in brez poseganja v njihove pristojnosti.

¹¹ Na podlagi člena 35(1) Direktive 2009/72 mora država članica imenovati samo en regulativni organ na nacionalni ravni. V predlogu za sprejetje predhodne odločbe ni pojasnjeno, kateri organ Republike Litve je določen kot tak organ (to je nacionalna komisija za nadzor nad cenami in energijo – <https://ec.europa.eu/energy/en/national-regulatory-authorities>). Namesto tega predlog na dveh mestih omenja litovsko vlado.

48. V skladu s členom 3(6) Direktive 2009/72 se morajo finančna nadomestila, druge oblike odškodnine ali izključne pravice, če jih država članica dodeli za izpolnjevanje obveznosti iz odstavkov 2 in 3 tega člena, zagotoviti na nediskriminatoren in pregleden način.

49. Izraz „[če]“ v tej določbi kaže, da države članice niso dolžne zagotoviti finančnih nadomestil podjetjem, za katera velja obveznost javnih storitev na podlagi člena 3(2) Direktive 2009/72.

50. Poleg tega je treba spomniti, da je iz uvodne izjave 46 Direktive 2009/72 – v kateri je navedeno, da so v tej direktivi določeni „skupni minimalni standardi“, pri čemer je *med drugim* upoštevano varstvo okolja – razvidno, da z Direktivo niso v celoti in izčrpno harmonizirani vsi vidiki, ki so z njo zajeti.

51. V Direktivi niso nikjer navedena natančna pravila za uporabo podpornih ukrepov za izvajalce javne storitve v državah članicah. Iz tega sklepam, da imajo države članice, dokler spoštujejo splošna načela, kot sta načelo prepovedi diskriminacije in načelo preglednosti, določeno polje proste presoje.

52. Nazadnje, Sodišče je v zvezi s predhodnico Direktive 2009/72¹² tudi razsodilo, da smejo države članice opredeliti obseg in organizacijo svojih storitev v splošnem gospodarskem interesu. Zlasti lahko upoštevajo cilje svoje nacionalne politike.¹³

53. Zato predlagam, naj se na drugo vprašanje odgovori, da člen 3(2) in (6) Direktive 2009/72 ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki omogoča – iz razlogov, ki niso neposredno povezani z dejavnostjo proizvajalcev električne energije iz obnovljivih energetskih virov, ampak jih je mogoče pripisati ravnanju oseb, povezanih s proizvajalcem – zadržanje plačila nadomestila za javne storitve proizvajalcem, čeprav izpolnijo vse pogodbene obveznosti do družb, ki od njih kupujejo električno energijo.

Tretje vprašanje

54. Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem sprašuje, ali je bilo v skladu s členom 3(15) Direktive 2009/72 od Republike Litve zahtevano, da obvesti Komisijo o tem, da je v nacionalno pravo uvedla možnost zadržanja plačila podpornega ukrepa v korist izvajalcev javne storitve.

55. S členom 3(15) Direktive 2009/72 je od držav članic zahtevano, da obveščajo Komisijo o vseh ukrepih, ki jih sprejmejo za izpolnitev univerzalnih storitev in obveznosti javnih storitev, ne glede na to, ali je zaradi takšnih ukrepov potrebno odstopanje od Direktive. Komisijo morajo nato vsaki dve leti obveščati o kakršnih koli spremembah takih ukrepov, in to spet ne glede na to, ali je zaradi tega potrebno odstopanje od Direktive.

56. Ne morem si zamisliti, kako bi lahko načini za spremembo in zadrževanje plačila pomenili ukrep, ki *izpolnjuje* obveznost javnih storitev v smislu člena 3(15) Direktive 2009/72.

57. Zato na tretje vprašanje predlagam odgovor, da s členom 3(15) Direktive 2009/72 ni zahtevano, da država članica Komisijo obvesti o tem, da je v nacionalno pravo uvedla možnost zadržanja plačila podpornega ukrepa v korist izvajalcev javne storitve.

¹² Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2003/54/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 12, zvezek 2, str. 211).

¹³ Glej sodbo z dne 21. decembra 2011, ENEL (C-242/10, EU:C:2011:861, točka 50).

Četrto vprašanje

58. Predložitveno sodišče želi s četrtem vprašanjem v bistvu ugotoviti, ali je to, da država članica v nacionalnem pravu določi temeljna pravila in mehanizem za omejevanje nadomestila, ki ga je treba plačati izvajalcem javnih storitev, v nasprotju s cilji izvajanja Direktive 2009/72 in splošnimi načeli prava Unije (pravna varnost, legitimna pričakovanja, sorazmernost, preglednost in prepoved diskriminacije).

59. Informacije predložitvenega sodišča mi ne omogočajo, da bi lahko ocenil, v kolikšni meri bi bila kršena zgoraj navedena splošna načela prava Unije.

60. Poleg tega so bili upoštevni elementi že obravnavani v delih o dopustnosti in v drugem vprašanju. Če bi se dejansko štelo, da predmet zadeve spada na področje uporabe Direktive 2009/72, se ne bi bilo treba sklicevati na primarna pravna načela, ki jih navaja predložitveno sodišče.

Predlog

61. Ob upoštevanju gornjih preudarkov Sodišču predlagam, naj na vprašanja, ki jih je predložilo Vilniaus miesto apylinkės teismas (okrožno sodišče v mestu Vilna, Litva), odgovori:

Predlog za sprejetje predhodne odločbe z dne 11. aprila 2017, ki ga je vložilo Vilniaus miesto apylinkės teismas (okrožno sodišče v mestu Vilna, Litva), je nedopusten.